

Nowa podstawa programowa w kontekście rozwoju postaw twórczych

Małgorzata Leyko doradca
metodyczny w zakresie biologii

Małgorzata Boraczyńska doradca
metodyczny w zakresie języka polskiego

Dlaczego należy się zmieniać? Przesłanki zmian programowych w uczeniu się

Szkoła jest odbiciem zmian społecznych: globalizacji, wielokulturowości i triumfu Internetu.

Poszczególne części świata rywalizują ze sobą, przedmiotem rywalizacji jest przede wszystkim wiedza.

Czego oczekują od szkoły obecni uczniowie i rodzice?

Nadążanie za postępem cywilizacyjno-społecznym i kulturowym .

Zapewnienie sukcesu i zadowolenia.

Zaspokojenie indywidualnych potrzeb uczniów.

Stosowanie najnowszych, najlepszych metod nauczania i uczenia się.

Połączenie wiedzy uczniów z nabywaniem przez nich umiejętności życiowych i rozwojem osobistym .

Korzystanie z najnowszych osiągnięć TI i TK.

Wiedza traktowana jako
dobro szczególne, cenniejsze
od dóbr materialnych.

Jaki jest dzisiejszy uczeń:

- potrafi odbierać więcej bodźców
- dostrzega więcej szczegółów
- szybciej myśli i podejmuje decyzje
- może wykonywać kilka czynności na raz
- ma lepszą koordynację wzrokowo-słuchową
- ma mniejszą zdolność do koncentracji uwagi
- wykazuje niechęć do czytania
- ma tendencję do podważania autorytetów
- wymaga ciągłego motywowania

Megaumiejętności potrzebne do życia we współczesnym świecie:

- umiejętności przywódcze
- łatwość nawiązywania kontaktów
- radzenie sobie z przeszkodami
- myślenie koncepcyjne i analityczne
- podejmowanie efektywnych decyzji
- efektywne zarządzanie własnym czasem
- znajomość języków obcych

- łatwość i zwięzłość formułowania myśli
- umiejętność autoprezentacji
- odpowiedzialność
- odporność na stres
- gotowość do ciągłego uczenia się,
dokształcania, podnoszenia kwalifikacji
- kreatywność
- samodzielne uczenie się.

Cechy ucznia twórczego:

ciekawość poznawcza

szerokie zainteresowania

szeroka rozpiętość uwagi

zdolność do samodzielnej efektywnej pracy

umiejętność przenikliwej obserwacji

niezwykła wyobraźnia

odpowiadanie na wyzwania

specyficzne cechy emocjonalne (+ i -)

Role nauczyciela w szkole:

przewodnik, inspirator, doradca ucznia

diagnostyk – potrafi rozeznąć potrzeby i możliwości ucznia

facylitator - organizator procesów grupowych, osoba ułatwiająca działania

przyjaciel – tworzy przyjazne środowisko wspierające uczenie się

sprawny dydaktyk (także w zakresie stosowania TI)

tutor – opiekun, organizator, osoba nadzorująca indywidualny proces edukacyjny uczniów.

Obowiązki nauczyciela wynikające z faktu wdrażania nowej podstawy programowej

Uświadomienie sobie konieczności aktualizacji wiedzy , potrzeby kształcenia się przez całe życie (*metafora ruchomych schodów*).

Szerokie wykorzystanie w szkole TI i TK w procesie dydaktycznym i wychowawczym.

Znajomość całości podstawy programowej i treści nauczania na wszystkich etapach edukacyjnych.

Samodzielne dobieranie kanonu lektur.

Wdrażanie projektów edukacyjnych.

Preferowanie doświadczeń, a nie teorii.

Sprzyjanie komunikacji między uczniami.

Cele MEN w dobie społeczeństwa wiedzy:

personalizacja kształcenia – dostosowanie treści, metod i form kształcenia do indywidualnych potrzeb ucznia,

kształcenie w środowisku codziennego życia, odwoływanie się do doświadczenia uczniów i rzeczywistych problemów,

rozwijanie kreatywności uczniów- (uczeń aktywny, twórca i wykonawca w procesie dydaktycznym)

rozwijanie i doskonalenie kompetencji kluczowych,

troska o rozwój ucznia *„Jeśli nie postawimy na rozwój to możemy albo żyć przeszłością, albo gonitwą dnia dzisiejszego” (M. Węgrzyniak 2009).*

Informacja → Wiedza → Mądrość

cegła

Jak skojarzyć
z innymi
faktami?

budynek

Co z tą wiedzą
zrobimy,
jak spożytkujemy
ją w życiu?

pałac

Wiedzieć co – znać fakty, gromadzić je

Wiedzieć dlaczego – rozumieć prawa,
zależności. reguły

Wiedzieć jak – w jaki sposób spożytkować
wiedzę, przekształcić
w mądrość

Postawy twórcze na lekcjach j.polskiego:

świadome stosowanie zasad samodzielnego uczenia się (mnemotechniki, notowanie...)

praca w zespole, **współpraca i porozumiewanie się**

wyrażanie własnego zdania, opinii, ocen
łączenie dziedzin w trakcie tworzenia tekstów

proponowanie własnych rozwiązań zadań.

wyzwolenie emocji (teatr, drama)

eksperymentowanie (zabawa słowem i treścią)

łączenie słowa, obrazu i działań przywódczych (projekty)

Twórcze treści w kontekście podstawy programowej, na przykładzie motywu snu :

Etap przedszkolny: opowiadanie snu i rysunek (przekład intersemiotyczny).

Etap klas I- III : opowiadanie i odróżnianie fikcji od rzeczywistości, próby zapisu tekstu i zmiany np. zakończenia.

Etap klas IV- VI : opowiadanie twórcze, przekształcenia tekstu, zabawy słowem (np. neologizmy).

Etap gimnazjum : świadome posługiwanie się symbolami w twórczym opowiadaniu (np. symboliką kolorów).

Etap licealny : opisywanie funkcji symbolu w kilku utworach z własnym komentarzem (elementy eseju).

Biologia nowa podstawa programowa

ewolucja czy rewolucja ?

Szkoła preferująca prymat myślenia nad gotowością przyswajania wiedzy encyklopedycznej, ucząca rozumowania właściwego dla przedmiotów przyrodniczych.

Nowa rola nauczyciela - mędrzec - przewodnik, doradca, inspirator.

Uczeń – świadomym i aktywnym uczestnikiem procesu edukacyjnego.

Prymat efektów kształcenia

- Wiadomości pojawiają się w kontekście konkretnych umiejętności definiowanych przez czasowniki operacyjne (uczeń opisuje, porównuje, wskazuje), które będą sprawdzane zarówno w ocenianiu wewnątrzszkolnym jak i zewnętrznym.
- Koncentracja treści edukacyjnych na zagadnieniach ważnych, kluczowych, eliminacja treści nierozwijających ucznia.

Nauczanie dostosowane do indywidualnych preferencji ucznia

Nauczyciel osobą towarzyszącą uczniowi w jego doświadczaniu uczenia się

„uczeń w szkole ma się nauczyć, jak ma się uczyć, tego czego w szkole się nie nauczył”

Przeniesienie punktu ciężkości z procesu nauczania na uczenie się

„Zaproszenie ucznia do uczenia treści biologicznych wg własnego stylu uczenia, bo to wspiera jego rozwój i motywuje do pracy nad sobą” (J.P. Sawiński biologia w szkole nr 5/2007).

Źródłem zdobywania wiedzy mają być: nauczyciele, rówieśnicy, książki, czasopisma, Internet a przede wszystkim rzeczywiste środowisko, w którym żyje i uczy się uczeń.

Uczeń uczy się w dowolnym miejscu i czasie

Uczenie ma rozwijać samodzielność, zaradność, odpowiedzialność ucznia, przedsiębiorczość, zdolność do podejmowania decyzji.

Umiejętności
niezbędne
w edukacji przyrodniczej

Umiejętność opisu

Szukanie odpowiedzi na pytanie:

- jak jest ?
- dlaczego tak się dzieje ?

Wymaga umiejętności odróżniania cech istotnych od mniej istotnych, trafnego wyboru parametrów

Umiejętności wyjaśniania zjawisk przyrodniczych

Szukanie odpowiedzi na pytanie „dlaczego tak jest ?”

(wymaga wiedzy na temat praw przyrody, konstruowania modeli itp. ...)

Umiejętność przewidywania
zjawisk przyrodniczych
jako najwyższy stopień
wtajemniczenia

(rola komputerów)

Eksperymentowanie

Poznawanie świata za pomocą
odpowiednio zaplanowanych
doświadczeń i eksperymentów

(doświadczenia obowiązkowe dla wszystkich
poziomów)

Czemu służy eksperymentowanie ?

Konfrontowaniu zdobytej wiedzy
z rzeczywistością

Pomaga w dostrzeganiu sensu w zjawiskach
otaczającego świata

Weryfikacji hipotez (potwierdzeniu lub
zaprzeczeniu teorii)

Konstruowaniu wniosków

Wyzwalaniu twórczej aktywności

Zaciekawieniu otaczającym światem

Wyzwalaniu emocji

Matematyka

nowa podstawa programowa

- Podstawa programowa to zapis tego, czego państwo polskie zobowiązuje się nauczyć przeciętnie uzdolnionego ucznia.
- Nowa podstawa określa to, co uczeń powinien umieć.
- Podstawa nie opisuje tego, co ma być przerabiane na lekcjach, lecz to, czego uczeń ma być nauczony, a ściślej:
 - czego będzie się od niego wymagać.
- W przypadku liceum – nowa podstawa określa to, czego będzie się wymagać na egzaminie na koniec tego etapu.
- Natomiast wiedzę, jakiej od ucznia będzie mógł oczekiwać nauczyciel na początku liceum, określa podstawa dla gimnazjum.

- □ W podstawie wyróżnia się:
- □ cele kształcenia (sformułowane jako wymagania ogólne)
- □ treści nauczania (sformułowane jako wymagania szczegółowe)
- □ Czytając treści nauczania, należy pamiętać o dwóch zasadach, które zostały
- przyjęte przy ich redagowaniu:
- I. Jeżeli jakieś wymaganie znajduje się w podstawie dla etapu n , to
- automatycznie jest też wymagane na etapie $n+1$ ($n = 1, 2, 3$).
- II. Jeżeli jakieś wymaganie znajduje się w podstawie dla etapu $n+1$, to
- automatycznie wynika stąd, że nie jest wymagane na etapie n .
- □ Powtórki są niezbędne, ale nie ma to być przerabianie znów
- wszystkiego od początku na wyższym etapie. Ogólnym założeniem
- jest to, że nauczyciel ma prawo uczyć więcej, niż jest zapisane w
- podstawie, ale nie kosztem tego, czego się będzie wymagać.

- Przydział godzin dla matematyki:
- klasy IV-VI – po 4 godziny tygodniowo (razem 12 na ten etap),
- gimnazjum – po 4 godziny tygodniowo (razem 12 na ten etap),
- liceum klasa pierwsza – 4 godziny tygodniowo,
- liceum klasy II-III – zakres podstawowy – po 3 godziny tygodniowo (uczniowie wybierający ten zakres mają więc razem $4+3+3=10$ godzin na całe liceum),
- liceum klasy II-III – zakres rozszerzony – po 6 godzin tygodniowo (uczniowie wybierający ten zakres mają więc razem $4+6+6=16$ godzin na całe liceum).

- Należy pamiętać, że nawet w zakresie rozszerzonym nie da się utrzymać poziomu dawnych liceów matematyczno-fizycznych.

Przedmioty zawodowe

Struktura projektu rozporządzenia

PROJEKT
rozporządzenia
w sprawie podstawy
programowej
kształcenia
w zawodach ujętych
w klasyfikacji
zawodów szkolnictwa
zawodowego

TREŚĆ ROZPORZĄDZENIA

ZAŁĄCZNIK NR 1

ZAŁĄCZNIK NR 2

ZAŁĄCZNIK NR 3

Struktura rozporządzenia – Załącznik nr 1

-
- Ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego
 - Nazwy obszarów kształcenia
 - Struktura podstawy programowej kształcenia w zawodzie
 - Planowanie kształcenia zawodowego

Struktura rozporządzenia – Załącznik nr 2

Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów

Efekty kształcenia wspólne dla zawodów z obszaru kształcenia

Cele kształcenia w zawodzie
Efekty kształcenia, w tym nazwy kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie
Warunki realizacji kształcenia w zawodzie
Możliwości uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji w ramach obszaru kształcenia, określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego

Tabela 1. Powiązania kwalifikacji z zawodami i efektami kształcenia w poszczególnych obszarach kształcenia

Nazwa obszaru kształcenia

Kod kwalifikacji
(zał. 3)

Nazwa kwalifikacji
(zał.3)

Symbol cyfrowy zawodu
(zał. 2)

Nazwa zawodu, w którym wyodrębniono kwalifikację
(zał. 2)

Efekty kształcenia wspólne dla zawodów (po uwzględnieniu BHP, PDG, JOZ i KPS)
(zał.2)

Efekty kształcenia
właściwe dla kwalifikacji
wyodrębnionych w zawodach (II.C)

Obszary kształcenia

Kod i nazwa kwalifikacji